

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü
Arabuluculuk Daire Başkanlığı

Sayı : E.59155416-045.02-109/4528
Konu : Görüş Talebi

18.02.2026

MANİSA BAROSU BAŞKANLIĞINA

İlgi : a) 05.02.2026 tarih ve 2026/394 sayılı yazınız.
b) 12.02.2026 tarih ve 2026/465 sayılı yazınız.

İlgi (a) yazı içeriğinden; Bağlı çalışan arabulucuların arabuluculuk faaliyeti karşılığında ücret talebinde bulunurken ve ödeme sürecinde yanında çalıştıkları işveren avukat tarafından düzenlenen serbest meslek makbuzunu kullanmalarının mümkün olup olmadığı hususunda görüş talebinde bulunulduğu, ilgi (b) yazı içeriğinin ilgi (a) yazısının akıbetine ilişkin olduğu anlaşılmıştır.

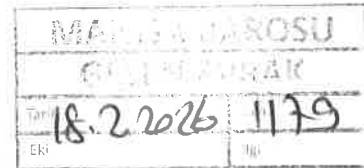
Sigortalı olarak görev yapan arabulucuların arabuluculuk ücretlerine ilişkin ödemelerinin ne şekilde olması gerektiği hususunda görüş talebine ilişkin; Hazine ve Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığının; "Arabuluculuk faaliyetinin şahsen ve tarafsız olarak yerine getirilmesi gereken bir meslek olması, şahsi sorumluluk altında kendi nam ve hesabına yapılması ve ihtisasa dayanan bir faaliyet olması nedeniyle, söz konusu faaliyetin serbest meslek faaliyeti olarak değerlendirilmesi gerekmektedir.

Arabuluculuk faaliyetinin kamuda, özel sektörde veya bir avukat yanında çalışan avukatlar tarafından yapılması, arabuluculuk faaliyetinin serbest meslek faaliyeti olma niteliğini değiştirmemektedir. Söz konusu kişilerin arabuluculuk faaliyetini devamlı olarak yapmaları halinde, serbest meslek mükellefiyeti tesis ettirilmeleri gerektiği tabiidir." İfadelerinin yer aldığı 01.04.2024 tarihli ve E-48678239- 120.04.01(196)-27505 sayılı yazısı yazımız ekinde gönderilmiştir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

Çağdaş ÖZER
Hakim
Bakan a.
Daire Başkanı

Ek : Hazine ve Maliye Bakanlığının 01.04.2025 tarih ve 196-27505 sayılı yazısı (5 sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Adresi : <https://vatandas.uyap.gov.tr>

T.C. Adalet Bakanlığı 06659 Kızılay-Çankaya /ANKARA

Bilgi için : Arabuluculuk Hizmetleri Bürosu Telefon No : (0 312) 414 8

Kep Adresi : adaletbakanligi@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : www.adb.adalet.gov.tr

e-Posta : adb@adalet.gov.tr

Faks No: (0 312) 219 4

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana <http://vatandas.uyap.gov.tr> adresinden GUajTT3 - 74RZuM - 11X+s1N - r/UWdA= ile erişebilirsiniz

T.C.
HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI
Gelir İdaresi Başkanlığı

Sayı : E-48678239-120.04.01[196]-27505
Konu : Arabuluculara Yapılan Ödemelerin
Vergilendirilmesi

01.04.2024

ADALET BAKANLIĞINA
(Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü)

İlgi : a) 11.08.2014 tarihli ve 48678239-120.04.01-81381 sayılı yazımız.
b) 14.05.2019 tarihli ve 48678239-120.04.01-70229 sayılı yazımız.
c) 04.10.2023 tarihli ve 27289 sayılı yazımız.
ç) 06.10.2023 tarihli ve 86493661/(045.02)/681-E.27419 sayılı yazı.

İlgi (c) ve (ç)'de kayıtlı yazılarınız ve eklerinin incelenmesinden, tüzel kişiler, gerçek kişiler, kamu kurumunda veya avukat yanında çalışan avukat tarafından yapılan arabuluculuk faaliyeti dolayısıyla yapılacak ödemeler için arabuluculuk büroları tarafından sarf kararı düzenlendiği ve UYAP sistemi üzerinden ödeme emri oluşturulduğu, söz konusu ödeme emirlerine istinaden fatura ve serbest meslek makbuzu karşılığı tahakkuk gerçekleştirildiği, ancak kamu kurumunda veya avukat yanında çalışan avukatların arabuluculuk faaliyeti dolayısıyla mükellefiyet kayıtlarının olmadığından belge aranmaksızın tahakkukların yapıldığı, arabuluculara yapılan ödemelerden arabulucunun mükellefiyet durumuna bakılmaksızın UYAP sistemi tarafından KDV, gelir vergisi ve damga vergisi kesintisi yapıldığı belirtilerek, işletmesi bulunan, serbest meslek makbuzu kesen, kamu personeli veya avukat yanında avukat olarak çalışan arabuluculara yapılan arabuluculuk ödemelerinin vergilendirilmesi hususunda Bakanlığımız görüşünün talep edildiği anlaşılmaktadır.

I- Gelir Vergisi Kanunu Yönünden;

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun;

"Ücretin tarifi" başlıklı 61 inci maddesinde, "*Ücret, işverene tabi ve belirli bir işyerine bağlı olarak çalışanlara hizmet karşılığı verilen para ve ayınlar ile sağlanan ve para ile temsil edilebilen menfaatlerdir.*

Ücretin ödenek, tazminat, kasa tazminatı (Mali sorumluluk tazminatı), tahsisat, zam, avans, aidat, huzur hakkı, prim, ikramiye, gider karşılığı veya başka adlar altında ödenmiş olması veya bir ortaklık münasebeti niteliğinde olmamak şartı ile kazancın belli bir yüzdesi şeklinde tayin edilmiş bulunması onun mahiyetini değiştirmez.

...

"Serbest meslek kazancının tarifi" başlıklı 65 inci maddesinde, "*Her türlü serbest meslek faaliyetinden doğan kazançlar serbest meslek kazancıdır.*

Serbest meslek faaliyeti; sermayeden ziyade şahsi mesaiye, ilmi veya mesleki bilgiye veya ihtisasa

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: T8UZFTA2S

Devlet Mahallesi Merasim Caddesi No:9/1 Çankaya Ankara

Telefon No: 0312 415 30 00 Faks No: 0312 415 28 21 - 22

e-Posta : UTUNCER@gelirler.gov.tr İnternet Adresi : https://gib.gov.tr

KEP Adresi : gib@hs01.kep.tr

Belge Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/gelir-idaresi-cbys>

Bilgi için: Ülkü KARAMAN TUNCER

Gelir Uzmanı

(43- Şb.)

Telefon No:

dayanan ve ticari mahiyette olmıyan işlerin işverene tabi olmaksızın şahsi sorumluluk altında kendi nam ve hesabına yapılmasıdır.

...

- "Serbest meslek erbabı" başlıklı 66 ncı maddesinde, "Serbest meslek faaliyetini mutat meslek halinde ifa edenler, serbest meslek erbabıdır. Serbest meslek faaliyetinin yanında meslekten başka bir iş veya görev ile devamlı olarak uğraşılması bu vasfı değiştirmez.

...

- "Arızı kazançlar" başlıklı 82 nci maddesinde, "Vergiye tâbi arızı kazançlar şunlardır:

...

4. Arızı olarak yapılan serbest meslek faaliyetleri dolayısıyla tahsil edilen hâsılat.

Bir takvim yılında (1), (2), (3) ve (4) numaralı bentlerde yazılı olan kazançlar (henüz başlamamış olan ticarî, zirai veya meslekî bir faaliyete hiç girişilmemesi ile ihale, artırma ve eksiltmelere iştirak edilmemesi karşılığında elde edilen kazançlar hariç) toplamının 10 milyar liralık (324 seri no.lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 2024 yılı için 200.000 TL.) kısmı gelir vergisinden müstesnadır.

...

hükümlerine yer verilmiştir.

Anılan Kanunun "Vergi tevkifatı" başlıklı 94 üncü maddesinde, "Kamu idare ve müesseseleri, iktisadî kamu müesseseleri, sair kurumlar, ticaret şirketleri, iş ortaklıkları, dernekler, vakıflar, dernek ve vakıfların iktisadî işletmeleri, kooperatifler, yatırım fonu yönetenler, gerçek gelirlerini beyan etmeye mecbur olan ticaret ve serbest meslek erbabı, zirai kazançlarını bilanço veya zirai işletme hesabı esasına göre tespit eden çiftçiler aşağıdaki bentlerde sayılan ödemeleri (avans olarak ödenenler dahil) nakden veya hesaben yaptıkları sırada, istihkak sahiplerinin gelir vergilerine mahsuben tevkifat yapmaya mecburdurlar." hükmü yer almakta olup aynı fıkranın (1) inci bendinde, hizmet erbabına ödenen ücretler ile 61 inci maddede yazılı olup ücret sayılan ödemelerden (istisnadan faydalananlar hariç), 103 ve 104 üncü maddelere göre, aynı fıkranın (2) numaralı bendinin (b) alt bendinde ise serbest meslek işleri dolayısıyla bu işleri icra edenlere yapılan ödemeler üzerinden gelir vergisi tevkifatı yapılacağı hüküm altına alınmıştır.

221 seri no.lu Gelir Vergisi Genel Tebliğinde de, ücret - serbest meslek kazancı ayrımının önemi ve vergilendirmesine ilişkin kriterler ayrıntılı olarak açıklanmıştır.

Diğer taraftan, 6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanununun;

2 nci maddesinde, "(1) Bu Kanunun uygulanmasında;

a) Arabulucu: Arabuluculuk faaliyetini yürüten ve Bakanlıkça düzenlenen arabulucular siciline kaydedilmiş bulunan gerçek kişiyi,

b) Arabuluculuk: Sistematik teknikler uygulayarak, görüşmek ve müzakerelerde bulunmak amacıyla tarafları bir araya getiren, onların birbirlerini anlamalarını ve bu suretle çözümlerini kendilerinin

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: T8UZFTA2S

Devlet Mahallesi Merasim Caddesi No:9/1 Çankaya Ankara

Telefon No: 0312 415 30 00 Faks No: 0312 415 28 21 - 22

e-Posta : UTUNCER@gelirler.gov.tr İnternet Adresi : https://gib.gov.tr

KEP Adresi : gib@hs01.kep.tr

Belge Doğrulama Adresi: https://www.turkiye.gov.tr/gelir-idaresi-ebys

Bilgi için: Ülkü KARAMAN TUNCER

Gelir Uzmanı

(43- Şb.)

Telefon No:

üretmesini sağlamak için aralarında iletişim sürecinin kurulmasını gerçekleştiren, uzmanlık eğitimi almış olan tarafsız ve bağımsız bir üçüncü kişinin katılımıyla ve ihtiyarî olarak yürütülen uyuşmazlık çözüm yöntemini,..."

9 uncu maddesinde," (1) Arabulucu görevini özenle, tarafsız bir biçimde ve şahsen yerine getirir."

hükümleri yer almaktadır.

Öte yandan, 02/06/2018 tarihli ve 30439 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu Yönetmeliğinin 4 üncü maddesinde, " 1) Bu Yönetmelikte geçen;

a) Adliye arabuluculuk bürosu: Arabuluculuğa başvuranları bilgilendirmek, arabulucuları görevlendirmek ve kanunla verilen diğer görevleri yerine getirmek üzere Bakanlıkça adliyelerde kurulan birimi,

...

d) Arabuluculuk bürosu: Arabulucunun işlerini yürüttüğü yeri,

... ifade eder."

açıklaması ile 23, 24, 25 ve 26 ncı maddelerinde dava şartı arabuluculuğa başvuru şartı ve ödemelere ilişkin açıklamalara yer verilmiştir.

Bu hüküm ve açıklamalara göre;

- Arabuluculuk faaliyetinin şahsen ve tarafsız olarak yerine getirilmesi gereken bir meslek olması, şahsi sorumluluk altında kendi nam ve hesabına yapılması ve ihtisasa dayanan bir faaliyet olması nedeniyle, söz konusu faaliyetin serbest meslek faaliyeti olarak değerlendirilmesi gerekmektedir.

-Arabuluculuk faaliyetinin kamuda, özel sektörde veya bir avukat yanında çalışan avukatlar tarafından yapılması, arabuluculuk faaliyetinin serbest meslek faaliyeti olma niteliğini değiştirmemektedir. Söz konusu kişilerin arabuluculuk faaliyetini devamlı olarak yapmaları halinde, serbest meslek mükellefiyeti tesis ettirilmeleri gerektiği tabiidir.

-Gerek devamlılık arz edecek şekilde serbest meslek faaliyetinde bulunulması ve gerekse arızı olarak serbest meslek faaliyetinde bulunulması durumunda, arabuluculuk hizmeti dolayısıyla yapılan ödemelerden tevkifat yapmakla sorumlu olanlarca Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasının (2/b) bendine göre %20 oranında gelir vergisi tevkifatı yapılması gerekmektedir.

Diğer taraftan, arabuluculuk faaliyetinin kurumlar vergisi mükelleflerinden alınması durumunda bu kurumlara yapılacak ödemelerden gelir vergisi tevkifatı yapılmayacağı tabiidir.

II- Vergi Usul Kanunu Yönünden;

213 sayılı Vergi Usul Kanununun 176 ncı maddesinde tüccarların, defter tutmak bakımından iki sınıfa ayrıldığı, I inci sınıf tüccarların bilanço esasına göre; II nci sınıf tüccarların işletme hesabı esasına göre defter tutacakları hükme bağlanmış, Kanunun 177 ve 178 inci maddelerinde tüccar sınıflarına, 210 ila 212 nci maddelerinde serbest meslek kazancında defter tutmaya ilişkin hükümlere yer verilmiştir.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: T8UZFTA2S

Belge Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/gelir-idaresi-cbys>

Devlet Mahallesi Merasim Caddesi No:9/1 Çankaya Ankara

Telefon No: 0312 415 30 00 Faks No: 0312 415 28 21 - 22

e-Posta : UTUNCER@gelirler.gov.tr İnternet Adresi : <https://gib.gov.tr>

KEP Adresi : gib@hs01.kep.tr

Bilgi için: Ülkü KARAMAN TUNCER

Gelir Uzmanı

(43- Şb.)

Telefon No:

Ayrıca, anılan Kanunun 227 nci maddesinde "Bu Kanunda aksine hüküm olmadıkça bu Kanuna göre tutulan ve üçüncü şahıslarla olan münasebet ve muamelelere ait olan kayıtların tevsiki mecburidir." hükmü yer almakta olup söz konusu kayıtların ise esas itibarıyla mezkûr Kanunun 229 ve müteakip maddelerinde düzenlenen veya Bakanlığımıza verilen yetkilere dayanılarak düzenlenmesi/kullanılması uygun görülen belgelerle tevsik edilmesi zorunludur.

Buna göre, Vergi Usul Kanunu uygulamasında her türlü ticaret şirketleri birinci sınıf tüccar sayılmakta olup bunlar tarafından bilanço esasına göre defter tutulması ve mal teslimi/hizmet ifaları için genel hükümler çerçevesinde fatura veya fatura düzenleme zorunluluğunun bulunmadığı durumlarda perakende satış vesikası düzenlenmesi icap etmektedir. Serbest meslek erbaplarının ise serbest meslek kazanç defteri tutmaları ve mesleki faaliyetlerine ilişkin her türlü tahsilatları için serbest meslek makbuzu düzenlemeleri gerekmektedir.

III- Katma Değer Vergisi Kanunu Yönünden;

3065 sayılı KDV Kanununun;

- 1/1 inci maddesinde, ticari, sınai, zirai faaliyet ve serbest meslek faaliyeti çerçevesinde Türkiye'de yapılan teslim ve hizmetlerin KDV'ye tabi olduğu,

- 9/1 inci maddesinde, mükellefin Türkiye içinde ikametgâhının, işyerinin, kanuni merkezi ve iş merkezinin bulunmaması hallerinde ve gerekli görülen diğer hallerde Hazine ve Maliye Bakanlığının, vergi alacağının emniyet altına alınması amacıyla, vergiye tabi işlemlere taraf olanları verginin ödenmesinden sorumlu tutabileceği

hüküm altına alınmıştır.

KDV Genel Uygulama Tebliğinin "Ticari, Sınai, Zirai Faaliyet ve Serbest Meslek Faaliyeti Çerçevesinde Yapılan Teslim ve Hizmetler" başlıklı (I/A-1.1.) bölümünde;

"3065 sayılı Kanunun (1/1) inci maddesine göre Türkiye'de ticari, sınai, zirai faaliyet ve serbest meslek faaliyeti çerçevesinde yapılan teslim ve hizmetler vergiye tabidir. Kanunun 1 inci maddesinin ikinci fıkrasında ise bu faaliyetlerin devamlılığı, kapsam ve niteliği Gelir Vergisi Kanunu hükümlerine göre, Gelir Vergisi Kanununda açıklık bulunmadığı hallerde, Türk Ticaret Kanunu ve diğer ilgili mevzuat hükümlerine göre tayin ve tespit edileceği hükme bağlanmıştır.

Buna göre;

- Gelir Vergisi Kanununa göre ticari, sınai, zirai faaliyet ve serbest meslek faaliyeti çerçevesinde yapılan teslim ve hizmetler vergiye tabidir. Ayrıca Gelir Vergisi Kanununa göre faaliyeti ticari sayılan esnafın teslim ve hizmetleri de verginin konusuna girer.

-Bu faaliyetlerden devamlılık arz edenler vergiye tabidir. Arzı faaliyetler çerçevesinde yapılan teslim ve hizmetler ise vergiye tabi tutulmaz. Ancak 3065 sayılı Kanunun 1/3-h maddesi hükmüne göre ihtiyari mükellefiyet şeklinde vergilendirilmelerini isteyen mükelleflerin teslim ve hizmetleri vergiye tabidir."

açıklamalarına yer verilmiştir.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: T8UZFTA2S

Belge Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/gelir-idareci-cbys>

Devlet Mahallesi Merasim Caddesi No:9/1 Çankaya Ankara

Bilgi için: Ülkü KARAMAN TUNCER

Telefon No: 0312 415 30 00 Faks No: 0312 415 28 21 - 22

e-Posta : UTUNCER@gelirler.gov.tr İnternet Adresi : <https://gib.gov.tr>

KEP Adresi : gib@hs01.kep.tr

Gelir Uzmanı

(43- Şb.)

Telefon No:

KDV Genel Uygulama Tebliğinin; (I/C-2.1.3.1.) bölümünde kısmi tevkifatın mahiyeti ve tevkifat uygulayacak alıcılar, (I/C-2.1.3.2.) bölümünde kısmi tevkifat uygulanacak hizmetler ve (I/C-2.1.3.3.) bölümünde ise kısmi tevkifat uygulanacak teslimler belirtilmiş olup Tebliğin;

- "Diğer Hizmetler" başlıklı (I/C-2.1.3.2.13.) bölümünde;

"KDV mükellefleri tarafından, 5018 sayılı Kanuna ekli cetveller kapsamındaki idare, kurum ve kuruluşlar, kanunla veya Cumhurbaşkanlığı Kararnamesiyle kurulan kamu kurum ve kuruluşları, döner sermayeli kuruluşlar, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, bankalar, sigorta, reasürans ve emeklilik şirketleri, kanunla kurulan veya tüzel kişiliği haiz emekli ve yardım sandıkları ile kalkınma ajanslarına ifa edilen ve Tebliğde özel olarak belirlenmeyen diğer bütün hizmet ifalarında (sağlık hizmet sunucuları tarafından verilen ve faturası Sosyal Güvenlik Kurumuna düzenlenen sağlık hizmetleri hariç) söz konusu alıcılar tarafından (5/10) oranında KDV tevkifatı uygulanır.",

- "Tevkifat Uygulamasında Sınır" başlıklı (I/C-2.1.3.4.1.) bölümünde ise; başlıklı (I/C-2.1.3.4.1.) bölümünde ise;

"... Kısmi tevkifat uygulaması kapsamına giren her bir işlemin KDV dahil bedeli işlemin yapıldığı yıla ilişkin olarak 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 232 nci maddesine göre belirlenen fatura düzenleme sınırını aşmadığı takdirde, hesaplanan KDV tevkifata tabi tutulmaz. Sınırın aşılması halinde ise tutarın tamamı üzerinden tevkifat yapılır.

Tespit edilen tutarı aşan işlemlerde KDV tevkifatı zorunluluğundan kaçınmak amacıyla bedel parçalara ayrılamaz, aynı işleme ait bedellerin toplamı dikkate alınarak bu sınırın aşılması halinde tevkifat yapılır.

Tevkifat zorunluluğundan kaçınmak amacıyla, birden fazla fatura düzenlenmek suretiyle bedelin parçalara bölündüğünün tespiti halinde vergi datrelerince, bütünlük arzettiği anlaşılan alımların toplamının yukarıda belirtilen sınırı aşıp aşmadığına bakılarak gerekli işlemler yapılır."

açıklamalarına yer verilmiştir.

Buna göre, 6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu kapsamında verilen arabuluculuk hizmetine ilişkin düzenlenen fatura veya serbest meslek makbuzundaki KDV dahil bedelin işlemin yapıldığı yıla ilişkin olarak 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 232 nci maddesine göre belirlenen fatura düzenleme sınırını (556 sıra no.lu VUK Genel Tebliği ile 2024 yılı için 6.900 TL.) aşması durumunda, 5018 sayılı Kanuna ekli cetveller kapsamındaki idare, kurum ve kuruluşlar tarafından (5/10) oranında KDV tevkifatı uygulanması gerekmektedir.

Öte yandan, arabuluculuk faaliyetinin arızı olarak yapılması halinde ise söz konusu hizmetin katma değer vergisine tabi tutulmaması gerektiği tabiidir.

Diğer taraftan, arabulucuların vergilendirilmesi hususundaki Başkanlığımız görüşü ilgi (a) ve ilgi (b)'de kayıtlı yazılarımızla da Bakanlığınıza bildirilmiştir.

Bilgi edinilmesini arz ederim.

Kamil ÖZKAN
Başkan a.
Gelir İdaresi Daire Başkanı

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: T8UZFTA2S

Belge Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/gelir-idaresi-ebys>

Devlet Mahallesi Merasim Caddesi No:9/1 Çankaya Ankara

Telefon No: 0312 415 30 00 Faks No: 0312 415 28 21 - 22

e-Posta : UTUNCER@gelirler.gov.tr İnternet Adresi : <https://gib.gov.tr>

KEP Adresi : gib@hs01.kep.tr

Bilgi için: Ülkü KARAMAN TUNCER

Gelir Uzmanı

(43- Şb.)

Telefon No:

